
ДО 60-РІЧЧЯ ОЛЕКСАНДРА БОРИСОВИЧА СУПРУНЕНКА

Полтавська земля завжди вабила своїм минулим багатьох відомих істориків та археологів — подвижників своєї справи. Це Олександр Терещенко, Катерина Скаржинська, Іван Зарецький, Василь Ляскоронський, Лев Падалка, Вадим Щербаківський, Михайло Рудинський та багато інших. Зараз справу вивчення та охорони археологічних пам'яток Полтавщини гідно продовжує Олександр Борисович Супруненко — директор Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського, якому 1 травня 2017 р. виповнюється 60 років.

Олександр Борисович — людина великого творчого та дослідницького таланту, який він присвятив вивченню найдавнішого минулого Полтавської землі та пов'язав своє життя із Полтавою. Різнобічність інтересів, ентузіазм та невтомна працьовитість є характерними рисами цієї непересічної особистості, відомої завдяки цьому далеко за межами України.

Любов до історії та археології рідного краю виховувалася в нього з учнівських літ. В цьому варто завдячувати його вчителям — Івану Бабаку, Вілені Овсій та Миколі Щербаню. Завдяки їх зусиллям тяга до пізнання у молодого Олександра Супруненка реалізовувалася в безкінечних обстеженнях території рідного міста та його околиць. Згодом до цього додалася й участь у наукових експедиціях на території колишнього СРСР. Дослідницькій діяльності ювіляра сприяло також захоплення з дитячих років фотографією. Результатом цього хобі стали тисячі знімків археологічних пам'яток та знахідок, що неодноразово ставали окрасою різноманітних полтавських та загальноукраїнських видань.

Його науковий поступ був продовжений у студентські роки на історичному факультеті Полтавського державного педагогічного інституту ім. В.Г. Короленка у 1974—1978 рр., де він під керівництвом Світлани Юренко, разом із друзями-колегами Віктором Приймаком та Олександром Пузровським був активним учасником археологічного гуртка. Від часу навчання Олександр Супруненко брав участь

Рис. 1. На презентації археологічних знахідок Полтавської експедиції в Кременчуці

у наукових конференціях в Дніпрі, Чернігові, Полтаві, Кишиневі, Москві.

Новим етапом у житті Олександра Борисовича стала робота в Полтавському краєзнавчому музеї, де в період між 1978 і 1992 рр. він займав посади від старшого наукового співробітника до заступника директора музею. В цей час під його керівництвом проходили археологічні розкопки на території області, підготовка каталогів, проводилися наукові конференції та друкувалися тематичні збірники наукових праць, оновилася експозиція музею.

Проте музейна робота була не єдиною сферою діяльності в житті Олександра Борисовича. Особливе місце в ньому посідає охорона пам'яток старовини, до якої він ставиться з особливим трепетом, у дусі українських культурних діячів кінця XIX — першої половини XX ст. Це і не дивно, адже постаті українських археологів та музейників були і лишаються одним з пріоритетних досліджень ученого. По-

чинаючи ще з 1981 р. і до сьогодні він тісно співпрацює з Українським товариством охорони пам'яток історії та культури.

З 1993 по 2008 рр. він очолював Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської обласної державної адміністрації. У цій установі він швидко налагодив дослідницьку діяльність та видавничу справу. Завдяки його зусиллям засновується Видавничий центр «Археологія», видаються «Полтавський археологічний збірник», «Археологічний літопис Лівобережної України», розпочинається вихід серії з археологічних досліджень в околицях Комсомольська (нині Горішні Плавні) та у Полтаві. Довкола Центру згуртувалося молоде покоління полтавських дослідників — нині вже відомих в Україні археологів.

Починаючи з 2005 р. Олександр Борисович — заступник директора ДП «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України по Полтавській області. У ці ж роки він очолює постійно діючу Полтавську археологічну експедицію, зусиллями якої проводяться масштабні археологічні дослідження в зоні будівництва в околицях м. Горішні Плавні. А з 2016 р. він очолює Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського.

Не випадково, що така подвижницька діяльність Олександра Супруненка на ниві охорони культурної спадщини була відзначена на державному рівні численним нагородами. Утім, найбільшою нагородою для нього лишається невпинна дослідницька робота. Здається, що мало знайдеться зараз таких досвідчених дослідників, хто так знає археологію Полтавщини так, як Олександр Борисович. За свій більше ніж 40-річний «польовий» досвід ним вивчено й обстежено сотні пам'яток археології. Так, завдяки його зусиллям свого часу були закладені основи для створення історико-культурного заповідника на території Більського городища, проведені дослідження і обґрунтовані межі історичних ареалів у найдавніших містах Полтавщини, паспортизовано сотні пам'яток, що в сучасних українських реаліях є справою особливої ваги.

Варто зазначити, що його науковий доробок становить понад 1300 праць. Це роботи,

Рис. 2. На розкопках курганів біля м. Комсомольськ (Горішні Плавні)

присвячені археології, історії науки, історіографії, музеєзнавству. Його авторству належать енциклопедичні статті, каталоги, шкільні підручники, монографії. На особливу увагу заслуговує і широта його наукових інтересів. Він з однаковою прискіпливістю вивчає безінвентарні поховання доби енеоліту-бронзи та багаті скіфські кургани. Поза його увагою навряд чи лишиться якась деталь — все буде зафіксовано, сфотографовано і описано. Ось тут напевне і варто наголосити на тому, що в постаті Олександра Борисовича вдало поєднані археолог і музейник, історіограф та видавець, серйозний вчений та популяризатор науки.

Усі друзі, колеги та учні шанованого ювіляра зичать йому міцного здоров'я, натхнення та багато років цікавої праці. Вітаючи Олександра Борисовича Супруненка, відомого українського вченого, з ювілеєм, хочеться побажати йому плідної творчості, збереження душевної молодості, здійснення творчих задумів, розуміння і підтримки колег та археологічної насаги.

Ю.О. ПУТОЛОВОК
кандидат історичних наук,
науковий співробітник Інституту керамології
(Опішня)